

ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД РОЗВИТКУ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЛОГІСТИЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

Расказов Олександр Володимирович,

*студент кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права, м. Київ, Україна,
e-mail: RaskazovOV@krok.edu.ua*

Кириченко Оксана Сергіївна,

*кандидат економічних наук, доцент кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: oksanaKS@krok.edu.ua,
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-5244-8323>*

Сьогодні практично не залишилося жодної країни, економічний розвиток якої не залежав би від міжнародної торгівлі та міжнародних перевезень. Однак, вся міжнародна торгівля і, відповідно, міжнародні транспортні перевезення, також знаходяться в залежності від деяких факторів, серед яких найбільший вплив здійснюють науково-технічні інновації, поглиблення міжнародного поділу праці, формування транснаціональних корпорацій. Один з найважливіших чинників розвитку та трансформації системи логістики полягає в зростанні попиту на вантажні перевезення завдяки розвитку світової торгівлі. Зокрема, глобалізація виробництва, яка включає в себе планування, постачання, торгівлю, призвела до розподіленої торгівлі та розвитку транспортних мереж [1, с. 238].

Трансформація продуктивних сил і виробничих відносин, соціально-економічних зв'язків обумовлена періодизацією хвиль інноваційного розвитку. Інноваційні перетворення розглядаються як наслідки технологічної революції, під якою зазвичай розуміється радикальна зміна домінуючого в суспільстві технологічного укладу (технологічного способу виробництва як способу та умов організації суспільного відтворення та життєзабезпечення суспільства).

Науковий наробок багатьох учених акцентує увагу на виділенні декілька історичних етапів в розвитку логістики [2, с. 9-12]. Перший етап (1956–1965 рр.) передбачав аналіз загальних витрат, системний підхід, поліпшення сервісу, увага до каналів фізичного розподілу. Другий етап (1966–1970 рр.) відзначався створенням відділів управління фізичним розподілом, які забезпечували координування виробничих програм з фізичним розподілом для мінімізації витрат на збереження і рух готової продукції. На третьому етапі (1971–1979 рр.) розвитку логістики увага акцентувалась на вирішенні проблем постачання та скорочення витрат енергоносіїв при транспортуванні й збереженні. Для четвертого етапу (1980–1985 рр.) характерними були автомобілізація і модернізація транспорту, поява персональних комп'ютерів, удосконалення засобів зв'язку. П'ятий етап (починається з 1986 року) є періодом інтеграції логістики.

З точки зору інтенсифікації глобальних процесів, то можна виділити найбільш впливові фактори на міжнародну логістичну систему: створення зон вільної торгівлі, лібералізація торгівлі; створення СОТ; розвиток глобальної транспортної системи (контейнерні морські, авіа, ж/д перевезення); дифузія діяльності ТНК; створення та розвиток глобальних логістичних мереж; впровадження та використання новітніх технологій.

Виходячи з вищезазначених факторів, логістика виступає своєрідним інструментом реалізації зовнішньоторговельної діяльності компанії та країни в цілому. Специфіка логістичного забезпечення у зовнішньоекономічній діяльності виражається у наступних процесах: експортно-імпортних операціях; проходженні митних формальностей; регулюванні умов доставки товарів за договорами купівлі-продажу на основі Інкотермс та міжнародних правил перевезення; оформленні транспортних, товаро-супровідних документів; страхуванні; удосконаленні комунікацій та інформаційних технологій.

Згідно із визначенням ЮНЕСКО, інформаційні технології (ІТ) – це комплекс взаємопов'язаних наукових, технологічних, інженерних дисциплін, які вивчають методи ефективної організації праці людей, зайнятих обробкою та зберіганням інформації, обчислювальну техніку, методи організації взаємодії з людьми та виробничим обладнанням, їх практичне застосування, а також пов'язані з цією обробкою соціальні, економічні та культурні проблеми.

Базисом є категорія інформаційно-комунікаційної технології. Інформаційно-комунікаційна технологія (ІКТ) – це цілеспрямована сукупність методів, процесів, комунікацій, мереж та програмно-технічних засобів, об'єднаних у технологічний ланцюг, що забезпечує збирання, зберігання, обробку та передачу інформації з метою підвищення ефективності діяльності людей [3, с. 12].

На сьогоднішній день останні набувають все більшого значення, особливо це стосується транскордонних перевезень.

Найбільш актуальними формами та процесами впровадження інформаційних технологій, які використовуються в логістичній системі, є: електронний обмін даними (EDI); система кодування товарів; електронний переказ грошей; система супутникового відстежування місцеположення вантажівок; система штучного інтелекту [4, с. 35].

В даний час практично неможливо забезпечити своєчасну поставку товарів без застосування інформаційних систем та спеціальних програмних засобів [5]. Тому, інформаційні технології використовуються для аналізу, планування та підтримки прийняття комерційних рішень в логістичних системах на макро та макрорівнях [6].

Основними видами інформаційних систем, що застосовуються в у логістичному забезпеченні: S & OP (Sales & OperationPlanning) - система планування продажів та операційної діяльності; ERP (Enterprise Resource Planning) - система управління ресурсами підприємства (ERP = MRP II + FRP + DRP), де планування підлягають не тільки матеріали та час робочих центрів, а й фінансові ресурси FRP, DRP - управління ресурсами дистрибуції; CALS (Continuous Acquisition and Lifecycle Support) - система безперервного розвитку

та підтримки життєвого циклу продукції (товару або послуги); FP & S (Factory planning & Scheduling) - система планування технологічних процесів та створення календарних графіків; SRM (Supplier Relationship Management) – система управління взаємовідносинами з постачальниками; CRM (Customer Relationship Management) - система управління взаємовідносинами з замовниками; CMS (Content Management System) - система управління документообігом; PDM (Product data management) - організація електронного архіву та документообігу (в системах узагальнені такі технології, як: управління інженерними даними (Engineering data management - EDM); управління документами (product information management - PIM); TMS (Transportation Management System) – система управління транспортом; системи безпеки автотранспорту; WMS (Warehouse Management System) – система управління складом; FMS (Fleet management systems) – системи управління автогосподарством; CTMS (Container Terminal Management) – управління контейнерним терміналом ; MRO (Maintenance, Repair and Overhaul) – система управління транспортними засобами та озброєнням; GIS (Geographic information system) – інформаційні системи; GTS (Global Trade Services) – системи забезпечення ЗЕД та торгівлі (в т.ч. забезпечення митного оформлення); DRP (Distribution resource planning) – система управління ресурсами дистрибуції; SCM (Supply Chain Management) – управління ланцюгами поставок; HRM (Human Resources Management) – управління персоналом; FRP (Finance) – система управління фінансами: фінансовий облік та звітність, управлінський облік, банк, бухгалтерія тощо.

Отже, дослідивши тенденції розвитку інформаційних систем в сучасній системі транспортування, можна зробити висновок, що логістика сьогодні це складний та багатофункціональний процес, інформаційні технології в логістиці сьогодні незамінні, тому що виконують свої основні завдання, а саме: управління замовленнями, проведення наукових досліджень та відстеження взаємозв'язків системи, підтримка функціонування логістичного ланцюга, а також генерування форм вихідних даних . Без співпраці ІТ та логістики результат поставки продукції споживачеві сьогодні просто неможливий, але логістика розвивається відповідно сучасним глобальним викликам та вимогам, впроваджуючи та використовуючи передові технології.

Найбільш успішними і важливими для логістики виявилися Інтернет-технології. Поява Інтернету трансформувала всю логістичну концепцію, з'явилися абсолютно нові способи зберігання, передачі та обробки даних, наприклад, такі, як хмарні технології. Відбулася автоматизація багатьох «паперових» процесів. Обмін даними між замовником та власником вантажу став простим завдяки ресурсам Інтернет-пошти. Важливий внесок в систему логістики зробили нові можливості по відстеженню вантажів, а також розвиток Інтернету речей.

Список використаних джерел:

1. Глухова Д.А. Інформаційні технології в сучасній логістичній системі як невід'ємної складової міжнародної торгівлі. Матеріали II Міжнародної науково-практичної

- конференції. (Житомир, 06–08 листопада 2019 р.). Житомир: Житомирський державний технологічний університет, 2019. С. 237–240.
2. Окландер М.А. Логістика: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 346 с.
 3. Меджибовська Н.С. Формування систем електронного постачання промислових підприємств. Одеса: Пальміра, 2011. 272 с.
 4. Граничин О. Н., Киян В.И. Информационные технологии в управлении. М.: Интернет-университет информационных технологий, Бином. Лаборатория знаний, 2016. 336 с.
 5. Интернет-технологии в экономике знаний. М.: ИНФРА-М, 2018. 448 с
 6. Приходько, А. В. Шпаргалка по информационным системам в экономике. М.: Аллель, 2018. 869 с.